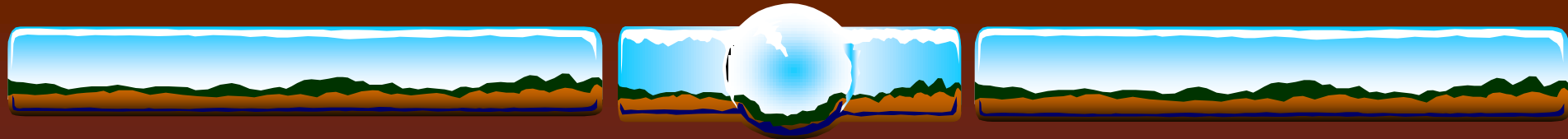

*Paradigmata v dějinách a jejich
vztah k výchově*

Paideia a řecká inspirace

Jana Skácelová

- ❖ Člověk je ze všech živočichů nejrozumnější, ježto má ruce.

Anaxagorás

- ❖ Bylo by neskadno najít lepší metodu vyučovací než tu, o které nás poučuje staletá zkušenost, a tu lze shrnouti ve dva způsoby: tělocvik pro tělo a hudbu pro duši.

Platón

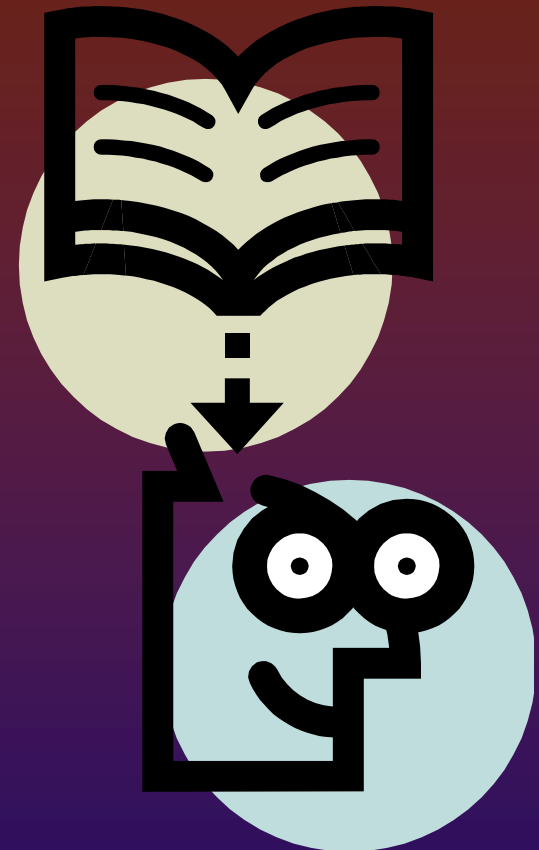
❖ Jinoch se stává mužem, když obejde kaluž, místo aby do vstoupil.

Platón

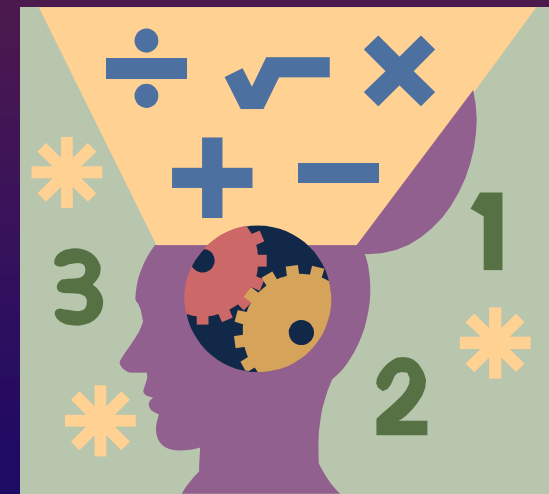
- ❖ S životem je to jako s hrou.
- ❖ Nezáleží na tom, jak je dlouhá,
- ❖ Nýbrž na tom, jak se hraje.

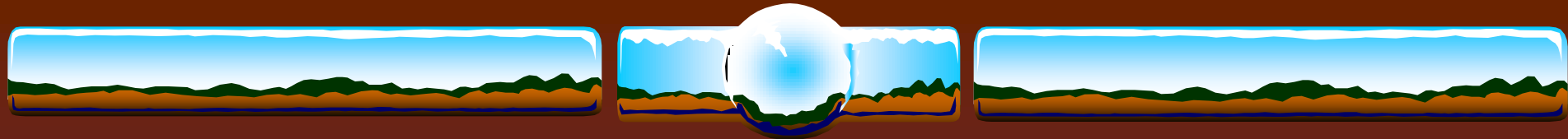
Seneca

- ❖ soubor obecných názorů, postupů, přístupů a konkrétních metod, které jsou sdíleny realizujícími subjekty
- ❖ **Paradigma** (z řeckého *parádeigma* = vzor, příklad, model) určitý vzor vztahů či vzorec myšlení.
- ❖ též úhel pohledu, "hledí"

- ❖ "Paradigma je souhrn základních domněnek, předpokladů a představ."
- ❖ Paradigma má kořeny v řečtině - příklad, vzor, model. Je pojmem od T.Kuhna - označení pro základní celkovou představu skutečnosti (obecně uznávané vědecké výsledky) jež se řídí veškerá praxe či věda. Je modelem problémů a jejich řešení.

- ❖ Zeptáme-li se vzdělaného Evropana, co si myslí pod slovem „člověk“, začnou se v jeho hlavě téměř vždy střetávat tři navzájem zcela neslučitelné ideové okruhy.

Max Scheler. Místo člověka v kosmu.

- ❖ Anticko - řeckou tradici
- ❖ židovsko – křesťanskou
- ❖ moderní přírodovědeckou.

- ❖ animal rationale –
rozumné zvíře
- ❖ imago Dei - obraz
Boží
- ❖ ego cogito - já –
myslící
- ❖ 1. Člověk jako bytost
rozumná společenská

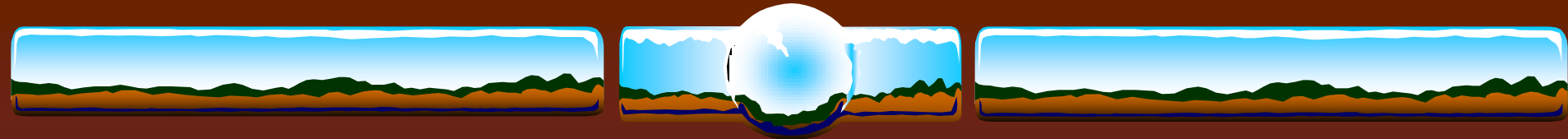

- ❖ Mýtus nahrazuje údiv
- ❖ Filozofie je stavem divení se
- – thaumazein.
- ❖ Ve světě je LOGOS
- ❖ Logos – slovo, řeč,
myšlenka, smysl slova a
smysl řeči, řád a také rozum

- ❖ Sokrates a sokratovský rozhovor
- ❖ Sofisté a relativismus
- ❖ Hledání podstaty ctností
- ❖ Etický intelektualismus

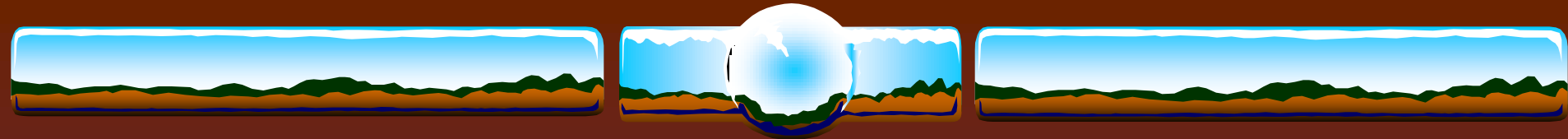

U Aristotela - koncepce člověka jako *zoon logon echon na zoon potikon*

Člověk jako bytost, která je uzpůsobena naslouchat řádu světa, harmonii, logu

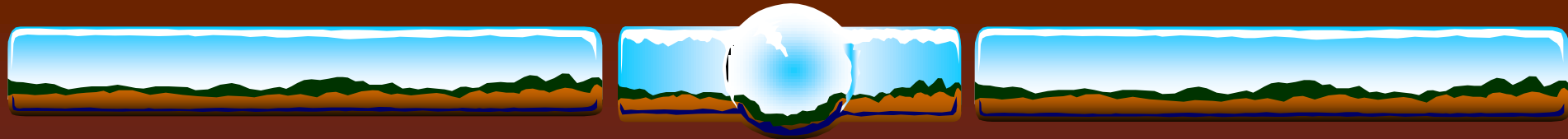
A člověk má přirozenou schopnost naslouchat harmonii a vše se dá kultivovat výchovou

I Platon má v Ústavě požadavek vychovávat muzikou, a ta má kultivovat naslouchání kosmu

- ❖ Člověk jako *zoon logon echon* – bytost mluvící a rozumějící
- ❖ Člověk *zoon politikon (Aristoteles)* člověk je bytostí společenskou
- ❖ *důležitý je nomos – zákon.*

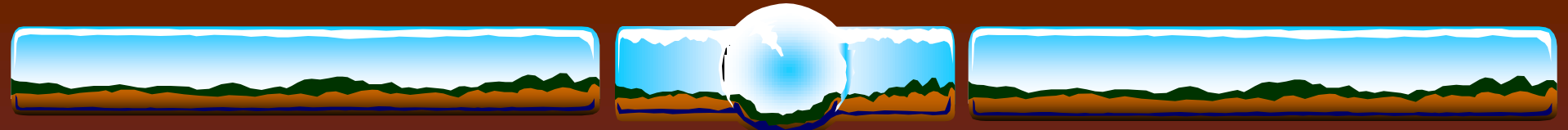
- ❖ *Nomos dává oikos – domov (domov – oikos je základem jak pro slovo ekonomie, tak pro slovo ekologie)*

- ❖ methexis – účast
- ❖ *pandēia* – vzdělání
- ❖ *Metanoia* - obrácení – procitnutí duše, jejím prostřednictvím se člověk stává vychovaným nebo vzdělaným – ne ovšem v našem slova smyslu – je to radikální obrat
- ❖ paidagogos – učitele jako průvodce
- ❖ základem péče o duši je probuzení duše, moderním způsobem řečeno probuzení potencialit a možností.

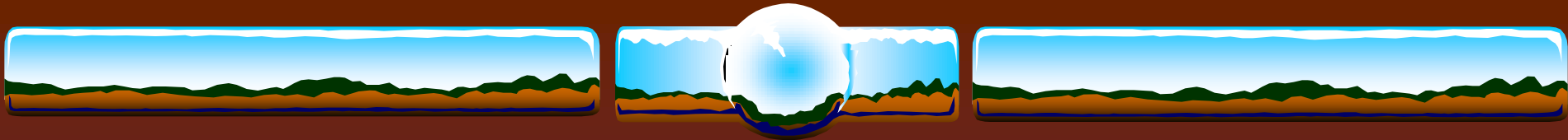
- ❖ Shoda s řádem
- ❖ Platon a mýtus o jeskyni
- ❖ učení o duši,
- ❖ Platon rozlišuje duši rozumnou, vášnivou a žádostivou
- ❖ Popperova kritika

-
- ❖ Poznání, které se realizuje v pandeia, je sebekonáním, neboť zavazuje člověka proměnit svůj život a preferovat hodnoty věčné před těmi dočasnými, preferovat poznání idejí před jejich pouhými obrazy.

Naděžda Pelcová

Hodlá-li se někdo stát učitelem lidstva, měl by začít sám u sebe. Měl by nejprve učit vlastním příkladem a teprve potom svým slovem. Neboť kdo sám sebe vychovává a sám se mění k lepšímu, zaslouží si naši úctu a náš respekt víc než ten, kdo poučuje ostatní a druhé by chtěl obrátit k lepšímu.

Džibrán, Ideje

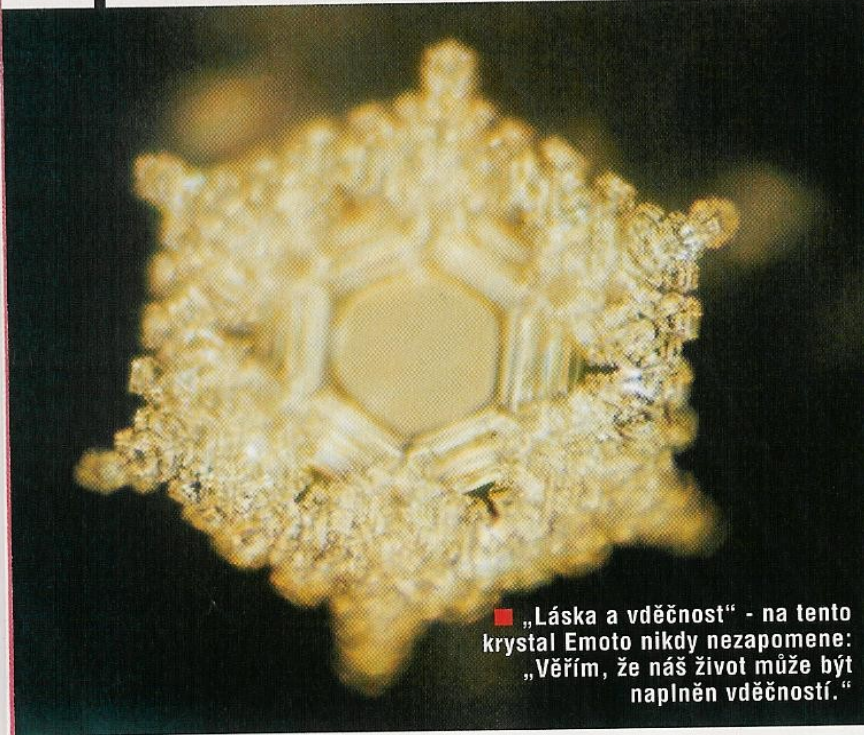
Otázky:

- ❖ Co pro Vás znamená žít s porozuměním?
- ❖ V čem podle vás tkví jádro vzdělanosti?
- ❖ Jak byste vlastními slovy a vlastními příklady vysvětlili pojem metanoia?
- ❖ Jaký je vztah člověka a společenství v antice a jaký je v soudobé společnosti?
- ❖ Jak vnímá ctnost antika a vy osobně, popř. naše společnost?

Co když vážně ovlivňujeme své okolí a planetu ? Masaru Emoto

... přišel již přede mnou a možná to už i dlouhou | dalších třidvaceti jazyků.

... teplotách a atomu. Jen jsme toto poznali př

■ „Láska a vděčnost“ - na tento krystal Emoto nikdy nezapomene: „Věřím, že náš život může být naplněn vděčností.“

■ Stejná voda vystavená nápisu „Je mi z Tebe zle, zabiju Tě!“ utvořila údajně jen takovýto patvar...